

HIBERNAȚIA ARTIFICIALĂ

Véghelyi Péter

(Editura Academiei, Budapesta, 1959)

Această lucrare de 487 de pagini, cuprinzind 94 de figuri și 21 de anexe, debutează amănunțit problemele teoretice și practice ale hibernării. E un studiu foarte temerar și redactat cu multă grijă. De la apariția „Technique de l'hibernothérapie“ a lui Laborit și Huguenard, în anul 1954, aceasta e prima lucrare de sinteză care prezintă rezultatele și aplicarea terapeutică a numeroaselor cercetări teoretice ce au apărut în ultimii ani în legătură cu hibernarea. Folosind materialul existent în 1387 de comunicări, autorul expune în același timp observațiile dobândite pe baza bogatei sale experiențe. Acest fapt ridică în mare măsură valoarea și contribuția originală a monografiei. Așa cum se spune în Prefață, unul din cele trei scopuri ale monografiei este acela de a „descoperi în hibernare ideea terapeutică și logica dezvoltării acesteia, lămurind totodată posibilitățile pe care le conține teoretic“. Această tendință rezultă și din faptul că autorul își orientează cititorul în mod sistematic și temeinic asupra celor mai minuțioase aspecte teoretice ale chestiunilor ce-și așteaptă rezolvarea. După aceea lucrarea prezintă executarea și aplicarea clinică a procedeelor de hibernare, atît pe baza datelor experimentale cît și a celor teoretice.

Partea generală se ocupă de problemele fiziologice și fiziopatologice ale reglării temperaturii, hibernării și hipotermiei. Se expun amănunțit modificările biologice cauzate de refrigerație, modul deosebit în care se manifestă efectul medicamentelor în organismul răcit, acțiunea nocivă a hipotermiei și problemele tehnice legate de aplicarea fizică și medicamentoasă a hibernării. În capitolul VII, autorul analizează aprofundat în 38 de pagini, farmacologia hibernării medicamentoase, acțiunea chimică, efectele fiziologice, aspectele patologice și toxicitatea fenotiazinelor, clorpromazinilor și a altor medicamente hibernante.

În capitolul VIII, Véghelyi ia poziție împotriva autorilor străini care aplică fără critică procedeele de hibernare, neglijind să utilizeze terapeutică indicată. În legătură cu aceasta el preconizează o atitudine prudentă, pentru a nu cădea cuniva în polipragmazie, sau supraestimînd avantajele procedurii, să alunecăm pe panta optimismului exagerat. Sînt foarte interesante constatările care se referă la atitudinea excesiv conservatoare, rigidă, uneori de completă repudiere ce se manifestă în țările anglo-saxone și scandinave față de procedeele hibernante.

Partea a doua a lucrării cuprinde peste 200 de pagini în care se prezintă problemele practice. Aceste probleme sînt reliefate de altfel prin chiar literale mari ale titlurilor de subcapitole (Clorpromazină sau cocktail?... Administrare intravenoasă, intramusculară sau perorală?... Ce doze trebuie să dăm și la ce intervaie?... E necesară refrigerația?...). Fără îndoială că acest fel de prezentare ușurează în mare măsură dobîndirea unei priviri de ansamblu bine întemeiate asupra implicațiilor clinice ale procedeelor de hibernare.

În capitolul II al părții practice, autorul se referă la una din cele mai frecvente greșeli, anume la utilizarea nejustificată a dozelor mici. În legătură cu aceasta subliniază că clorpromazina e inofensivă chiar dacă se administrează într-o doză sensibil mai mare decît cea terapeutică. Considerăm că aici Véghelyi manifestă un optimism exagerat, deoarece în ultimii ani au apărut numeroase comunicări care relevă efectul nociv al acestor medicamente asupra parenchimului.

Meritul indiscutabil al părții practice îl constituie bogăția observațiilor personale și acele indicații concrete izvorite din vasta experiență a autorului care pot fi utilizate

de toți specialiștii. Autorul prezintă într-un capitol separat executarea procedurii de hibernare organizarea propriei sale secții și regulile ce se respectă acolo. Sînt foarte utile avertismentele însoțite de semnul exclamării (Atențiune! Diagnosticul de abdomen acut, traumatism intern, leziune craniană trebuie stabilit necondiționat înainte de începerea hibernării... Atențiune! Administrarea de adrenalină, stimulenți, analeptice e riguros interzisă (și inutilă!) Atențiune! Declanșarea bruscă a deconectării fără tranziție e riguros interzisă! etc.). Capitolul amplu, intitulat „Rezultatele clinice ale hibernării”, oferă date valoroase tuturor medicilor practicieni. Un bogat material ilustrativ (clisee, radiografii, protocoale de anestezie) face ca acest capitol să fie nuanțat și variat, fiecare medic specialist găsind în el partea ce-l interesează direct.

În sfîrșit trebuie să amintim că lucrarea lui *Véghelyi Péter* „Hibernarea artificială” care prezintă un vast material de cunoștințe și experiența proprie a autorului, umple în același timp o lacună, fiind un studiu merit să risipească incertitudinea care mai stăruie încă în legătură cu aplicarea clinică a hibernării artificiale și să fixeze în acest domeniu o orientare mai fermă.

Valoarea lucrării e sporită atît de o prezentare tehnică ireproșabilă, cît și de materialul ilustrativ fericit selecționat.

TIBOR MAROS